

Incipit tractatus de fraterna correctione.

Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me. oleū autē peccatoris non impinguet caput meū. scribit psalmo. 120. **I**te pūb. 9. Argue sapientē et diliget te. **I**te. 29. Qui corripit hominē graciā postea inueniet apud eū. magis q̄ q̄ p̄ lingue blandimēta decipit. pūbioꝝ. 22. Qui dicit impio iust⁹ es. maledicēt ei populi. et detestabūtur eū tribus. Qui arguūt laudabūtur. et super ipsos ueniet benedictio. **L**euitici. 19. Ne oderis frēm tuū i corde tuo. s; publice argue eū. ne habeas super illo peccatū. **N**ō q̄ras uicione. nec memor eris iniurie ciuū tuoz. pūbioꝝ. 27. **I**n auris aurea et margarita fulgēs. q̄ arguit sapientē et aurē obediētē. puer bioꝝ. 9. Qui erudit derisorē ipse sibi iniuriā facit. et q̄ arguit impiū generat maculā sibi. **N**oli arguere derisorē ne oderit te. pūbioꝝ. 13. **I**llusor nō audit cū arguitur. **2** paralippomeno. 27. **A**masias. pphete arguētī se rūdit. **N**ū cōsiliari⁹ ēgis es? **Q**uiesce ne interficiā te. **D**isce dēs ita qz ppheta. scio inqt qz cogitauerit dominus occidere te qz fecisti hoc malū. et isup nō acq̄uisti cōsilio meo. **F**actū qz ē ita. qz de post miserabiliter uixit. et miserabili⁹ interfectus est. pmo regū. 27. **C**ōpleta est malicia nabal et ipse est fili⁹ behai. ita ut nemo possit ei loqui. pūbioꝝ. 9. **A**rgue sapientē et diliget te. da sapienti occasiōez et ad dēt ei sapiēcia. **D**oce iustū. et festiabit accipē. **2** egū. 12.

a 1

Dirit nathan ad dauid. **U**ria percussisti gladio: et
uxorē illi⁹ accepisti tibi i uxore: **ac.** Respondit dauid
Peccaui dño Dixitqz nathā dñs trāstulit pccm tuū:
nō morietis. **ac.** Similiter in numeracōe ppli. ca.
29. gad reprehendit dauid. et hūliter respondit. Sic
ezechias audiuit ysayam. et Iohas. et Josophat. a
alij omnes sancti suafibiles fuerūt. Gal. 2°. Cū autē
remisset cephas anthiochiam. i faciem ei restiti quia
reprehensibilis erat. et cetera. Et nota qd a primis
parentibus vsqz hodie. qñqz se in peccatis excusant
et increpacōes repellūt. penā cū culpa sibi semp aupe
rūt: a deo magis displicuerūt. Deut^o. 9. Sato qd nō
ppe tuas iusticias dñs de⁹ tuus dedit tibi terrā hāc
opñaz i possessionē: cū durissie ceruicis sūt ppls. Osee
2. Ppls ei tu⁹. sicut hij qd cōtradiant sacerdoti. A cayn
vsqz herodē qd iohānē occidit. a phariseos qd xp̄z tra
diderūt. vna r̄gula ē oib⁹. qd filij tehal fuerūt a i cor
rigibiles sunt. sicut pat̄ eoz Eccl̄. 21. Qui odit correpti
onē restigiū ē p̄ccōis: i. diaboli. Restigiū ^{enī} multū filie ē
pedi: sic peccato: qd corripit cōtēnit filis ē diabolo. Pū
bioz. 17. Qui abiicit disciplinā: despiciat aīaz; ^{siqz} Sicut
ei caro n̄ sale cōdiat̄ putrescat: sic eadē aīa sū discipli
na. Ma. 18. Si peccauerit in te frat̄ tu⁹. **ac.** Eccl̄. 21.
Intellige qd sunt proximi tui ex teipso. Gregorius.
Zeli sancti discrecio. de virtute misericordie necesse ē
vt ardeat. Nō necesse ē. eū qd habet alios corrigē iugit̄
meditari propriam infirmitatē: vt in seipso discat.

quid alij portare possint. Item idem Requiritur iactantem
erigat nisi q̄ a status sui rectitudine se p̄ cōpassionez
flectit. Itē idem. Ops de⁹ idcirco principē aploz p̄mi
fit cadē. ut in sua culpa disceret. q̄liter alijs misereri
deberet. Siquidē q̄ nō didicit pati disciplinaz. nescit
eam in alios exercere. Qui nescit seruire nescit reg-
nare: q̄ nescit parcere nescit castigare. Augustinus.
Duo sunt noia. homo. peccator. q̄ peccator. corripit:
q̄ homo miserere. Seneca. Dū inter hoies sumus
tolam⁹ hūanitate. vide ne tantū verum sit qd̄ dicit:
sed etiam an ille cui dicit veri paciens sit. Gregori⁹
Zelus rectitudinis dum adiem mētis agit. turbat.
Ideo viri sancti iram sentientes. supersedere volunt.
correctioni donec ira cessauerit et tranquillitas in-
mente facta sit: imitari volentes illum cui dicitur
sapiente. 12. Tu dominator virtutis cum tranquilli-
tate iudicas. Jacobi. 1. Ita viri dei iusticiā nō opa-
tur. Bernardus. Quo zelus feruidior. ac vehemend-
ior spiritus profusiorq; caritas: eo vigilandiori op⁹
scienda est: q̄ zelum supprimat. spiritum temperet.
ordinet caritate. Hieronim⁹. Inter cetera mādāta.
peccātes posse arguere maxime libertatis ē: s; ille p̄t
facē q̄ nō meretur audire. ypocrita eice p̄mū trabem
de oculo tuo. Ambrosi⁹. P̄m̄ vni⁹ qd̄ p̄gnitū nō ar-
guūt multos p̄tinet. p̄mo oēs q̄ nozūt a nō deuiāt a
cū p̄nt arguē dissilant: nō ei sibi videt peccare qm̄ a
nullo corripit v̄l vitat. Greg⁹. Multi hoies et culpā

confitentur. et humiles non sunt. Nam multos nouimus
qui arguente nullo se peccatores esse confitentur. Cum vero
de culpa sua fuerint fortasse correpti: patrociniū de fe-
lium querunt ne peccatores esse videantur. Indicia
ergo vere confessionis sunt: ut sicut quisque peccatore
se dicit: ita id de se dicens alteri non contradicat. Et super-
bie viciū est: ut quod fatetur de se quisque sua sponte digna-
tur: hoc sibi dici ab alijs indignatur. Fulgencius Be-
atus per hominem Stephanum utile nimis exemplū po-
steris dereliquit: ut ad corrigendum in ore non desit correp-
tio: sed et ad deum pro eo supplex fundatur oratio: ut
quod malū fecit: per increpationem de malis operibus con-
fundatur: et per orationem apud dominum adiuuetur.
Qui enim errantem non corripuerit: de negligētia iu-
dicabitur: qui autem pro eo non orauerit: de p̄nicie con-
demnabitur. Quo circa fratres: si quā aliquis pro anime sa-
lute corripit: non aspernant accipiat monita carita-
tis: nec p̄nitentiā tristitiā suae voluntatis attēdat sed cōsidet
quid utilitatis acquirat. Idcirco ei arguitur: ut a pra-
uis opibus corrigatur. Nec cum videt correptionem ali-
qua austeritate vobis feruē: estiet caritate in corde fri-
gescēt: sic ei vigilat in ore correptionem: ut in corde ^{na} dormitet
oratio. Prospere Veniē castigat exhibet reuerentiā casti-
gati: asperitate autem nimie increpationis offensus: nec
increpationem recipit nec salutem. Leo papa. Odio habe-
ant peccata: non homines. Corripiant tumidi: tollent infirmi.
Quod seuius castigare necesse est: non seuiētis plectat aio.

h̄ medētis. **Crisostim⁹.** Iust⁹ si admonit⁹ nō fuerit:
p negligēciam euānescit. **Bernard⁹.** Non est cōtēp
nenda increpacio iustit̄: q̄ ruina est peccati. cordis sa
mitas: nec non dei via ad animam. **H**orreo totus
ad verbū domini. Nō adiciā vt amplius irascar te
tibi. **S**ignum est future damnacōis: non paterne
correpcōis. **F**ilius corripitur ut saluenr: seruus
dur⁹ dimittitur vt damnet. **Cassiodor⁹.** Inq̄tas q̄p
pe mortalium more putredinis sine fine vagaret: si
eam medicinalis increpaco minime desecaret. **O**c
currendum est ergo. ne tractatu temporis impunita
malicia conualescat: et vires iniquitati dissimulacio
vel indulgēciōz gracia subministrēt: sed clarius au
dita correctio doceat ipericiam: et cōpescat audaciaz.
De .ra. Exhibe te iohannē incestuosus: mathathia
apostatis. fornicatibus sinees. helyam idolatris. pe
trum menciētibus. blasphemantibus paulum: nego
ciantib⁹ cristū. **I**dem. Peruersum corrigere. nichil
aliud est q̄ stimulare sanum: q̄ oleū adhibere ca
mino: et ventis incendia superare. **Seneca.** Admo
neri bonus gaudet: pessim⁹ quisqz correctionē asper
rime patit. **I**n disputacōe forsā pugnaci⁹ locut⁹ es.
Noli cōgredi cū ipicis. **N**olūt discē: q̄ nūq̄ didicerūt.
Illū literi⁹ admonuisti q̄ debebas. **I**taqz nō emēda
sti. h̄ offēdisti. **V**icāe memēto vulgare⁹ cōuict⁹. **N**ec
ei sani tm̄ esse volum⁹: sed sanare. **Q** si nullo te stu
dio curae valeat. **H**ac tibi demū hūanitatē tenemur:

h̄
no

ut malā tibi vitā auferam? ne tripso āpli⁹ viciose
abutaris. Nobilis equ⁹ umbra vige regit: ignauus
nec calcari b⁹ cōitari p̄t. **B**ulgi ipiciā ad res iustas
sola p̄stringit necessitas. **B**onis nocet: q̄ malis p̄cit.
In vindicādo ā corripiedo h^c tria lex secuta est. q̄ p̄
ceps q̄q; seq̄ debet: ut ā eū quē punit emēdet: aut pe
na ei⁹ ceteros meliores reddat: aut ut sublati ma
lis searioros ceteri viuant. **O**biurgacionib⁹ semp
aliq̄d blāde cōmisce. **F**acili⁹ penetrāt ūba q̄ mollia
vadūt: q̄ aspera. **N**ullū aiāl morosi⁹ ē: nullū maioē
arte tractādū q̄ hō: nulli magis p̄cedū. **M**orbis ai
mollē medicinā desiderat: ipm q̄ medētē mīme ifestū
egro. **P**ericulosū ē oīa velle arguē: q̄ si nulli p̄citur:
tito apparebit quāto p̄grauet pars deterior. **S**ūma
prudēcia altissimi viri a rez nature pitissim malue
rūt incredibile scel⁹ et ultra audaciā potā p̄terire: q̄
dū vindicārēt onde posse fieri. **I**n ciuitate in q̄ raro
hoies punit in ea p̄sell⁹ fit innocēcie: a indulgēt ve
lut publico bono. **N**ō min⁹ p̄cipi turpia sūt multa
supplicia: q̄ medico mlta funera. **R**eissi⁹ ipātī meli⁹
paretur. **E**x cogitare nemo quidq̄ poterit quod ma
gis decorum regenti sit: q̄ clemēcia. **Q**uid pulchrius
est: q̄ viuere optantibus auctis? **Q**uod tunc fit: q̄
prelatus nō rē publicā suā esse p̄bat sed se republi
ce. **C**ruclē a tergo seq̄tur eūho. **D**isce sine ira si op⁹
ē castigare: alioqn nichil infelici⁹ erupnosiusq; sapi
ēte: si togies ex caduerit: q̄ciēs irā scelera meruerit.

na. plate

Si tantū irasci vis sapientē quantū scelez indigna-
cio exigit: nō irascendū illi. s̄ insaniēdū est. Oēs ma-
li sumus. Quidq̄d itaqz in alio ēprehēditur: id vnus
quisqz in suo sinu iuemet. **H**ec seneca in sentētia. **Gregozi⁹.**
Regat disciplinā vigor. māsfuetudo ornet
vigorē: et sic vnū cōmendatur ex altero: vt nec vi-
gor sit rigid⁹. nec mansuetudo dissoluta. **I**dem. **I**n cor-
repcōe viciōrū subesse menti debet itacūdia: nec pre-
esse: vt execuōez iusticie nō dñando p̄ueniat sed fa-
mulādo subseq̄tur: et motum iudiciū possessa imple-
at non precurret. **I**dem. **S**i quis est dñi iungatur m̄
Si ille dei dicit q̄ ad ferienda vicia diuini amoris ze-
lo excitatur: profecto se esse dei denegat: q̄ iquantū
sufficit vitā carnaliū corrigere recusat. **F**it plerūqz
deo gracios amore ardēs vitā post culpam: q̄ securi-
tate torpēs innocētia. **I**dem. **P**lerūqz quos cruciamē-
ta non corrigūt: ab iniqs actib⁹ lenia blandimēta cō-
pescūt. **I**dem. **S**icut laudabile decretū ē reuerenciā et
honore debitū exhibē maiorib⁹: ita rectitudinis a dei
timoris ē: si qd̄ in eis correctione indiget nulla dissi-
mulaōe postponere: ne totum corpus qd̄ absit icpi-
at morbus inuadere: si languor non fuerit curatus
in capite. **I**dem. **T**unc proteruos meli⁹ corrigimus.
cum ea q̄ bene egisse credunt male acta monstrem⁹:
vt vnde adeptā gloria credit: inde vtilis zfusio sub-
sequatur. **I**uuenes plerūqz seueitas ad p̄fecū dirigūt:
senes vtro ad meliora opa dep̄cācio blāda cōponit.

Ite quidam. Qui veraciter fraternam vult corripere
ac sanare infirmitatem. tale fraternae utilitati stude-
at se prestare. ut pro se non obstat. Habeat ergo un-
diq; necessaria sibi. Infra humilitatem. sciens qd soli
dei sit emendare peccatorem. Supra prudentiam qd
omnia prospiciat. Sciens qd ad pauca respiciens in
hac materia facile decipitur. **A** tergo ignem zeli. ne
victus tedio desistat. **A**nte faciem discretionis rorem.
ad refrigerandum. ne nimis excurrat. **A** dextris gla-
dium ubi dei. quo feriat vel obiurgat sibi scientiam. **A** si-
nistris pacem. qd obiecta tela recipiat. **I**ntra.
matrem omnium virtutum caritatem. qd cuncta vivificet et impet-
tusq; ad salubre finem perveniat. **D**e inutili querenda et p-
niciose correptione qd non ex caritate et dei amore procedit
sed potius ex passione et impaciencia siue invidia. loquitur
multum pulchre beatus Bernardus super cantica ser. 29. in
hęc verba. **D**ilissimi pacem habete ad vos et nolite le-
dere ad invicem. non facto. non verbo. non signo quicquam.
alioquin in christum peccatis qd ait. **Q**ui vni ex minimis
meis fecistis. mihi fecistis. **C**ave da sunt ergo nedum gra-
via. sed etiam levia. si tamen leve debeat dici. quodcumq; in fra-
trem presumpseris voluntate ledendi. cum hoc solo si ira-
sceris illi. diuini reus iudicij tenearis. **T**u ergo accepta
forte iniuria. quod quidem interdum in hijs conven-
tibus difficile est non accidere. non continuo more se-
cularis aliqua referre fratrem responsione festinas.
Sed neq; quasi sub specie corripiendi verbo acuto

et vrenti transfigere audeas ullatenus animam
pro qua cristus affigi cruci dignatus est: non grun-
mē quasi inceperando. non labijs musicare q̄si mur-
murādo. nō narē p̄trahere aut cachinare q̄si sub sa-
nando. non frontem rugare quasi inuehēdo. aut cō-
minādo. Sane cōmotio tua ibi moriatur vbi oritur:
ne p̄mittatur exire q̄ mortem portat. ne perimat: vt
dicere possis et tu. Turbatus sum et non sū locutus.
Q̄ si dixeris illū non tam grauiter p̄ tam leui cau-
sa debuisse turbari: respondeo. Quanto leuior est. tā-
to a te leuius potuit non cōmitti. Qm̄q̄ nescio quo-
modo leue dicas in quo offenditur cristus: vñ ad dei
iudiciū p̄trahi habes. tū horrēdū sit incidere i manū
dei viuētis. Qd tu leue putas et ob hoc leuius p̄ca-
pitas. plerūq; ali⁹ aliter accipit: tāq̄ hō vidēs in fa-
cie. a s̄m facie iudicās. patas festucā trabē suspicā-
ri. scintillam putare fornacem. Non enim omniū est
cruentitas illa q̄ omnia credit. Vritur ille a moriatur. dū
totus in ira et disceptacione positus. non aliquid fi-
lens ver saē in mēte possit. nisi iniuriā quam accepit.
Non potest orare. non potest legere. non sanctū aut
spirituale aliquid meditari. Et ita interempto vita-
li spiritu. dum suis destituūt alimentis. vadit ad mor-
tē aīa: pro qua x̄ps mortu⁹ est. Quid tu interū queso
amini habes? Qd p̄ oratō tua a opus qd cūq; interū
feceris sapit tibi. p̄tra quē nimiz x̄ps anxie clamat.
de p̄ctore fās tui. quē p̄tristasti: qui s̄l mecū dulces

capiebāt cibos. ēpleuit me amaritudie. **H.** bernard⁹
Thomas de aquino. Nos quātū possum⁹ turbacōez no
strā ⁊ alioz vitāe detem⁹. qz modica vel pot⁹ nulla
gicia q̄scē pt i aia pturbata. Ad quā vitā daz neces
saia ē vehemēs circa deū occupa⁹ ⁊ fortis dilectio. vt
sim⁹ furdi ⁊ ced cū dauid ne corda nrā cū talibus oc
cupem⁹. s̄ alios i oib⁹ pprie ps̄ae t̄linq̄ntes siue iudi
cio prelatorz. siue v̄ndcē extreme. seruētes i hys t̄n
q̄ dei sūt fidelis. Igit̄ alioz pturbacōez caueam⁹. ne
īpi nos ecōtrario pturbēt. Quidq̄d eī in s̄as medita
cionib⁹. iustis desiderij. alijsqz bonis opib⁹. subtra
hit̄ v̄m̄stati. siue in celo. siue in terra. siue i bonis
siue i mal. siue i purgatoio nob turbacōez ex iusta
cā mouētib⁹. op̄s de⁹ amato. iusticie. in vltū in no
uissio die nō reliquet. **Hec thomas.** **¶** Questio ē no
tabil̄ valde. q̄re videlicz tā pauci t̄pianē hoies ecīā
bone volūtatī. q̄ eq̄mimē sufferūt si p̄ erratis corri
pianē. Et ecōtra. q̄re tam ml̄i sūt ⁊ sēp fueāt in h̄
mūdo. q̄ correpcionē p̄ suis peccatis aspernāta. su
scipiūt ā peit⁹ t̄pellūt. **R**espōsio ad istas duas que
stiones satis in idē redit. sed de prima pro nunc spe
cialiter est dicendū. Siquidem ē regula v̄is apud
morales. qz quāto aliq̄ virt⁹ ē difficilior tāto pauci
ores hz cultōes. et illi act⁹ virtutū sunt difficilimi.
a quib⁹ ecīā p̄bati viri plerūqz deficiūt. Vñ patet qz
ex q̄ homines bone volūtatī q̄ cotidie p̄ adquiren
dis virtutibus studiosissime sudant. ab hac virtute

pro ut frequēti⁹ satis diu frustrātur. q̄ hec sit vna
de difficilioribus Et sic posset breuiter et generaliter
rūderi. q̄ ob nimā difficultatē eius pauci attingūt
proxim ipsi. **D**ez p̄ pleniori intellectu hui⁹ materie
moueat alia questio q̄ talis ē. **A**n videlicet difficilius
sit debite corripē deliq̄ntē. an pot⁹ sit difficili⁹ corripī-
entē paciēter et gratāter acceptāe. **A**d istā questio-
nē videt̄ augu. dicē. q̄ p̄fecti⁹ sit sufferre correpcōez
q̄ inferre. **D**icit ei in epla ad iherom. q̄ meli⁹ exēplū
reliquit petre⁹ q̄ paciēt̄ sustinuit correpcōez pauli. q̄
ipse paul⁹ q̄ eā intulit. Et subdit ibi. q̄ facilius inue-
nitur q̄ exēplo pauli corripiat aliū. q̄ q̄ exēplo petri
benigne sustineat corripientē. **P**er h̄ est qd̄ dicitur
sapiēcie. i. pbata virtus corripit insipiētes. et dñs
in euāgelio mathei. A. dicit. qd̄ vides festucā in oculo
fr̄is tui. **U**bi dicūt sancti. q̄ q̄ maius p̄ccm̄ cōm̄he-
nō est dignus vt corrigat aliū de minorib⁹. ergo vide-
tur q̄ p̄fectius est debite corrigere. q̄ correctorem de
bite suscipere. **R**esponso. **D**icendū q̄ absqz oī dubio
ceteris parib⁹. maior requirit̄ p̄fectio ī correctore q̄
ī illo q̄ corripit. si ab vtraqz pte debite act⁹ iste p̄cedē
debet. vtz q̄ vn⁹ debite inferat et ali⁹ debite suscipiat
correctōez. **S**icut maior requirit̄ p̄fāo ī mgtō q̄ ī
discipulo. p̄mo adhuc valde ip̄fect⁹ eēt q̄ correpcōez
sibi debite exhibita. s̄m̄ oēs circūstancias virtutis
aspernant̄ recipere. vel indignabunde repelleret.
licz vtiqz sic corripere sit actus magne p̄fectionis.

Ad illud autē dictū bñ augustini dicēdū q̄ loquitur
ibi q̄ ad illū casū qñ scilicet plati rephēsbiles sūt
tūc potest venire talis circūstancia: q̄ maior relucet
exēplāritas in huili paciēcia plati. q̄ in audaci inue
ctiōe corripētis. **E**t quib⁹ se q̄tur. q̄ q̄uis sint pauci
valde. q̄ ita mortificati sūt ut correptōez debite susci
piāt. tñ multo pauciores sūt. q̄ eā debite inferre sciāt.
Patet apte. eo q̄ illud qd̄ p̄fecti⁹ est. eciām rarius in
ueniāt. **S**e q̄tur eciā. q̄ pot⁹ ista ip̄fectio. q̄ in isto
actu cōit̄ eueniē solet. p̄ueniat ex defectu corripētis
inter homines bone voluntatis. q̄ ex parte correpti.
Si enim ut iam dictū est correptor actū suū fulciet
ex omni parte debitis circūstancijs virtutum: non
dubium quin lucraretur fratrem suū. **Q**uod quia
paucissimi vix sciunt aut faciunt. sed libere proce
dūt non mirum q̄ in hjs sepius turbatō exoritur.
Quare autē difficili⁹ sit debite corripere q̄ debite
correptōez sufferre. sic p̄t adhuc plenius persuaderi:
p̄suppōita illa regula morali. q̄ quicq̄d regulariter
loquendū ē ceteris parib⁹ difficili⁹. h° est moraliter
eciā p̄fecti⁹: sicut p̄fecti⁹ ē sustinē martiriū. q̄ absci
sionē digiti. **I**lla ergo p̄suppōita regula: accedēdū ē
ad iuestigādas difficultates q̄ utriusq̄ occurrē solēt
ī exercitiō isto. **E**t p̄mū q̄ ad naturalia. **2**o q̄ ad ḡtū
ta. **A**ut ei corrector naturalit̄ ē incliātus ad inculpā
dum: ā non. **S**i p̄mū: tūc satis graue iueniet laborē
ad ifrenādū zelū suū. ne ī debito tpe v̄l mō siue loco

excurrat ad corripiendū. quia in moralib⁹ inclinatō
natural' plerūqz ē multū nociua et piculosa. et diffi-
cillie regulabilis ad mediū virtutis. sicut pz de concupi-
scentia carnis. Vñ et ob h^o min⁹ apti sūt naturaliter
iracūdi ad corripiendū vicia. qz p̄ter excedūt in mimi-
am. ita potētes sui p̄porū p̄ iudiciū rationis existāt.
qz passionē facile cōpescē q̄antē. qd̄ rarū est. Et dat
exēplū de aliq̄ festinantē descēdere de monte. q̄ cū
piculat' p̄pter ip̄tū q̄ si ascēderet. licet descēdere na-
turalit' sic facile. et ascēdere laboriosū. Ap̄tiores g^o sūt
ad corripiendū naturaliter mansueti. Hinc s̄a p̄ordi-
ter dicūt. qz dñs de⁹ ideo moyse potissimū p̄fecit p̄lo-
isrl'. qz naturaliter mitissim⁹ erat. Et dat' hic op̄ia
doctrina s̄m sententiā b̄i greḡ. illi⁹ q̄ h̄c māsuēdinē
naturalē nō h̄nt. vt viz sibi artificialē māsuēdinē
p̄uēt. vacādo sibi inq̄ere ⁊ ocio s̄cto. ne causaz st̄i-
mulis cōfixi. continue per impacienciā ad p̄iora la-
bāt. Zelus siq̄dē ē piculosū instrumētū ad virtutē.
Cōpatur ei gladio accuto ⁊ nudato. q̄ nō ē dand⁹ in
manus p̄uorū ⁊ furiosorū. s̄ māsuētorū et prudētū.
Si autē corripies naturalit' nō ē icliat⁹ ad iulpā-
dū. s̄ tenuolus et dulcis. tūc itoz magn⁹ sibi inā-
bit labor ad faciendaz vim naturalib⁹ suis. sicut de
seip̄o beatus bernard⁹ testat' sup̄ cātica. qz nullū vn-
q̄ corripuerit sine magna tristitia sua. Ne autē iste
difficultates naturales p̄ue estimēt. oñt nob̄ sp̄s
s̄ais. s̄c̄ scriptura mltā exēplā q̄b⁹ edocemur q̄le

periculū i hijs euenire possit. si nō gēda duce suffrage-
mur. **N**ā helias i zelo suo nimis fuit. simili a **J**onas.
licet diuinit⁹ mitterent. **C**ōtra hely remissus fuit.
quū a dño moneatur etiam cū cōminacōe. et ceteris
mktis. **A**d hoc qz p̄cauendū. ap̄ls elcōs discipulos
scz titū a thiotheū dissimilit moneē dices vni scilicz
tito vt corripiat cū omni imperio: et alteri. s. thimo-
theo. vt corripiat in omni paciencia a doctrina. **U**bi
dicunt sancti. et tangit glosa. qz ita nouerat aposto-
lus eis prodesse. **N**am titus erat vir naturaliter mi-
re mansuetudinis: et e contra thimothe⁹ magne au-
steritatis. **U**t ergo ambo ad mediū virtutis addu-
ceret. vnius zelum studuit inflammare: et alterius
temperare. **H**ec est sententia beati gregozij. **G**racia
enim et virtutes ac alia carismata spūalia q̄ factos
p̄ficiunt nō sunt violenta sed modesta: sicut scriptū
est de sapientia increata q̄ huiusmodi dona in ani-
mabus sanctis plantat: qz attingit a fine vsqz ad fi-
nem fortiter. et disponit omnia suauiter. **E**x quo su-
mit. qz viri s̄a dimittuntur naturalib⁹ suis: a sentiūt
inclinacōes naturales. siue ad bonū siue ad malū. **U**n
ap̄ls apte dicit se videre aliam legē in membris suis:
repugnantē legi mentis sue. **N**eqz dubiū ē quin si-
mile dicere possum⁹ de inclinacōib⁹ naturalib⁹ bonis
q̄s s̄a sentiūt p̄formes suo modo legib⁹ diuinis. **U**n
etiam idem ap̄ls dicat de gentilib⁹ q̄bus daz. qz licet
legē nō accepant. ip̄si tamen: sibi ip̄sis essent lex. **p̄p̄t**

limpidū lumē nature. a iudiciū rāōis q̄ sep̄ ad opti-
ma cōp̄tāt: ut dicit̄. i. ethi. **S**unt cetera autē dona na-
ture etiā illud ānotat̄: q̄ aliq̄s habeat odiū viciorū.
cū zelo p̄sequēdi et extirpandi ea. **E**t licet istud bonū
sit. etiā idiget multo iuuamē gracie a moderamē ali-
q̄ v̄tutū alio q̄n̄ iefficax ē. nec v̄ilem finē sorciēt.
Sicut plane exēplificari p̄t de medico corporalitai nō
satis ē idustria natural̄ cū volūate feruida sanandi
egroni: sed ēquir̄ ars multa cū longēua exp̄iēcia
et alijs correq̄stis. **S**icut igitur difficile ē esse bonū
medicum: ita multo difficilius bonū correctorem. **C**ō-
parando ergo has difficultates naturales v̄ritas.
videlicet tā ip̄i correctori q̄ illi q̄ corrigitur: satis li-
quet q̄ maior p̄fectō requiritur in corrigēte q̄ in illo
q̄ correctionē suffert. ceteris paribus. **S**unt prete-
rea plures difficultates naturales q̄ v̄rare solēt ho-
mines bone voluntatis ne paciēter sufferant corre-
ctionē. q̄s oportet sup̄erare p̄ alias v̄tutes: quare eti-
am dictū est huiusmodi exercitiū esse difficultiorum
virtutū siue p̄fectiorum. quia plures alias virtutes
p̄requirit: presertim quo ad illos q̄ notabiliter pro-
ficiunt: quibus graue satis est post ingentes labores
cotidie obiurgacionibus fatigari. pro leuibus defe-
ctibus sine quibus presens non p̄tāsit vita. **V**e-
recundum est etiā nature q̄ de se magna presump-
sit. cōciens a minimis fatigari nec ea sup̄are posse: si-
cut miles i bello sepius pudorose p̄stratus illibēter

audit casuū suorū notēq; debilitatē recordacionem.
Occurrit ergo. tedū. suspicio. uerēdīa. impacīēcia.
iudiciū temerariū. accīdia. murmuraō. cōtumelia.
impudēcia. contēptus. et nisi hīs debite reluctetur.
statim seq̄tur defētia. ipemīēcia et tandē desperacio.
Ecce quot picula nonnūq̄ pueniūt occasione sepe
dicte correpcōis. q̄ licet timoratis hoībus nō p̄uale.
ant vsq; ad cōsensū. tñ crebro motus eorū sentiunt
molestē satis. ac celerrime ante oculos volant. ve
lut muscē iportune ad q̄dlibet eciā minimū benignē
obiurgacōis verbulū. **H**inc p̄pheta dicit se cōrista
tū in exercitacōe sua a facie inimici. et a tribulacōe
peccatoris. **P**ropt̄ has igit̄ fatigacōes et picula gra
ue est naturalib⁹ nostris materiā correpcōis huius
modi frequēci⁹ audire. licet alio respectu vtilissimū
sit. qz ut ap̄ls dicit. fructū pacatissimum disciplina
reddit hīs q̄ p̄ eam exercitātur. q̄uis in p̄nti nichil
gaudij videat̄ habere. **Q**uo ad sc̄dm videlicet. q̄ q̄
ad gratuita eciā materia ista magnā habeat diffi
cultatē. patet aliq̄liter ex iam dictis. sed ampli⁹ pa
tebit ex dicēdis. **R**equiritur ei magisteriū sp̄uale i illo
q̄ alios debet digne arguere. et arguendo emendare
Ut enim sc̄s thomas dicit in sc̄da 2°. q. 33. **f**inis cor
repcōis ē emēdacō fr̄is. sicut finis medicine est cu
raccio egroti. **E**t qz hec est materia vtilis. & valde. nō
pigebit dño iuuatē multoz̄ doctorū scripta in vnum
cōpingere. sub correptione magistroz̄ meoz̄. q̄ten⁹ i
lata materia

lata materia vni⁹ dictū. alterius suppleat & exponat.
Per p̄do igitur duplici respectu hic oriri difficultatē.
p̄mo rāde materie in se. q̄ reuera bene exercet inge-
nū scrutātis. 2° rādone vsus ip̄si⁹? q̄ v̄issime dif-
ficilima ē prax̄is eius. etiā apud illos q̄ speculācie
bñ iuuatē se norūt i scripturis s̄as & doctrinis patrū.
Et de hac sc̄da difficultate ē primū aliqd̄ p̄mittēdū.
vt seq̄ncia eo diligēci⁹ cōsiderētur. **D**icit beatus ter-
nard⁹ sup̄ cāticā sermōe. 22. se coartatū e duob⁹. vi-
delicet. an maluisse; aliqn̄ tacuisse. an locutū fuisse. **E**t
v̄tiq; ob gr̄udā infelicē abusū pat̄ne correp̄cōis dicit
se maluisse non inchoasse eam; quia peiores effecti
fuerant. **A**it enim. **V**olui nimirū perimere hostem. et
eripere fratrem. et non feci sic; magis autem contra-
rium accidit. **N**am lesi animam. et culpam auxi. **S**i
quidem accessit contemptus. impaciencia. impudē-
cia. defensio. ip̄nitencia. p̄ huiusmodi dico. mallem
aliquando tacuisse et dissimulasse quod agi perperā
deprehendi; q̄ ad tantam perniciem reprehendisse.
Ninam magis neinem obiurgare necesse sit; hoc
enim meli⁹. sed quomā in multis offendim⁹ oēs.
michi tacere nō licet. cui ex officio incumbit peccan-
tes arguere. magis autē vrget caritas. **N**ec michi
sufficit. si dicas liberasti animam tuam annūciando
illi. **S**ed et si innumera talia addas. me tamē mime
ista consolabuntur mortem filij intuentem? quasi me-
am illa reprehensione liberationē quesierim. et non

magis illius. **S**i mater luget p morte temporalis fi-
lij sui: quāto magis pro eterna morte filij mei. plora-
tus manet michi et ululatus multus. etiam si nichil
michi cōsciūsum. quo minus anūciauerim illi. **E**t
subdit. **V**ides etiam a quātis e regione malis et se et
nos liberat? q̄ correptus mansuete respondet. vere
cum de acquiescit. modeste obtemperat. humiliter cō-
fiteatur. **H**uic ego anime in omnibus me profiteor de-
bitorem: huic me ministrum et seruū. tam q̄ dignissi-
me domini mei sponse: cuius odor de hac valle plora-
domis ascendit: et perfusis circūquaq; vicinis regio-
nibus. ipsum quoq; regū accubitum grata suavi-
tate respergit. **E**t in sermone. 87. ubi tractat de du-
plici pulchritudine sponse dicit. **R**ara avis in terris.
aut sanctitatē nō pdē: aut hūilitatē sāmoīa non ex-
cludi. **N**ichil sponsa sibi cōscia ē: et correptōez nō ab-
nuīc. **N**os et cū magna delinquim⁹: vix ferimus re-
prehendi. **H**ec autem equo animo audit contra se
amaritudines: nichil peccans. **C**umq; laudari debu-
isset increpata est. ut duplici pulchritudine decora-
retur: et cetera. **B**eat⁹ quoq; augusti. multis locis idē
sentit: q̄ videlicet curae spūalīe egrotū. pl⁹ fit q̄ p̄ser-
uare iam sanum. **A**it enim super epistolam ad gal.
Nichil sic probat spiritualem vicū: sicut peccati alie-
ni tractatio cum liberatione eius p̄cius q̄ insulta-
tione. **I**tem ad bonifacium. **C**ogunt multas inueni-
re medicinas: multorum experimenta morborum.

Molestus est medicis furenti frenetico: et pater in
disciplinato filio. et cetera. Item gregorius in pastore.
Ab impiis pastorale magisterium quod temeritate susci-
piunt: quoniam est ars artium regimen animarum. Hoc est ma-
gisterium discipline: ut culpis discrete nouerit peccare:
et pie refecae aet. Similiter beatus Hieronymus. Ambro-
Crisostomus. ysidorus. et alij sancti patres in eadem sententia
concurrunt. ac plures modos describunt. quibus id apertum
fieri posset. quidam zelose. quidam iocose. quidam modesti
quidam remissius. quidam rigorosius. quidam ra-
tius. quidam frequentius obiurgandum vicia pu-
tant: exempla quoque varia de scripturis applicat. ita ut
quid potius eligendum sit. mens neophita non pa-
rum ambigat. Sunt nonnulli qui putant hanc diuer-
sitate ex dispositione naturalium processisse: ut qui
naturaliter fuerunt austeri. ipsi etiam seuerius pec-
catores increpare solerent. Qui autem benigni. et
mansueti. ipsi mitius processerunt. Vniuersi tamen
se crebro ab intento sine frustratos conueruntur. Ac-
cidit preterea ut sepius studia variarent. nunc ar-
guendo. nunc increpando. nunc obsecrando. nunc in-
faciem resistendo. nunc a latere tangendo. nunc post-
tergum monendo. nunc dissimulando. nunc inuade-
do. nunc comminando. nunc plagas imponendo. nunc
obsequendo. nunc se ad pedes eorum prosterneudo.
Et nichilominus dolose experti fuerant: quod sa-
piens dicit ecclesiastes septimo. **Cōsidera opera dei:**

q̄ nemo potest corrigē quē ipse despererit. **H**ec pau-
ca tetigisse sufficit pro nūc. ad pbandū solide. q̄ ad
debite corripendum magna requiritur perfectio: q̄n-
tales ac tāti se inferiores. ⁊ insufficientes repererūt. et ī
suis scriptis apte iudicauerūt: in hoc exemplum hu-
militatis preterentes alijs q̄ adhuc ad spiritualem p-
fectionē non peruenerūt. ne leuiter ad huiusmodi
currant: quia maximū in hoc piculū animaz latet.
et plurima sequūt mala: pro ut heu flebilis expi-
encia cotidie probat.

Questio ē solēnis ⁊ mḡtalis valde apud sanctos
doctores: an sit aliq̄ correpcō sub precepto. an non.
Et si sic: q̄ sit illa? Et qualiter sit faciēda: ⁊ q̄bus. et
a quibus et quando exhibitenda. **I**sta questio latissi-
ma est et multa indiget distinctione: et a varijs va-
rie deducitur. **S**anctus thomas in sc̄da 2^e. q. 33. sub
otto articulis eam tractat. **V**lricus in summa sua li-
bro septimo. tractatu tercio capitulo. 11. ipsam nota-
biliter prosequitur. **S**imiliter et alij doctores eam
locis suis disputant. **Q**uantum autem nunc suffi-
cit ad propositum nostrū. ē aduertendū: q̄ propter
simplices ē p̄mo hec distinctio premittenda: videlicet
q̄ sicut duo sunt genera peccatorum. veniale. scilicet
et mortale. sic etiā sunt due correctiones: vna q̄ or-
dinat̄ contra venialia. et alia q̄ ordinatur cōtra mor-
talia. **E**t hec distinctio multā prebet intelligenciaz
quo ad materiam istam: et etiā quo ad plura alia.